

Concept Visiedocument Kredietbank Walcheren

Inleiding

De economische kracht van landbouw, industrie, transport en toerisme en een samenleving gebaseerd op waarden en normen met goede mogelijkheden voor cultuur en recreatie, bieden welvaart en welzijn voor de 114.000 inwoners van Walcheren. Maar dat geldt niet voor alle inwoners; een deel van de gezinnen moet van een (zeer) laag inkomen leven. Door een beheerst en uitgekiend uitgavenpatroon lukt het toch veel mensen om met een laag inkomen min of meer rond te komen. Maar uitgekiend met geld omgaan is niet iedereen gegeven; met een minimaal inkomen liggen schulden op de loer. Maar ook onvoorziene tegenslagen, zoals een baan kwijtraken kunnen tot financiële problemen leiden.

Een deel van de Walchenaren kan door financiële problemen niet meedoen aan de samenleving. Zij hebben vaak geen werk, kunnen niet meedoen aan verenigingen of hebben zelfs geen sociale contacten meer, sommigen leven in diepe armoede. Het gaat overigens niet alleen om armoede. Vaak is sprake van meervoudige problematiek van werkloosheid, schulden, verslaving en uitsluiting van de samenleving die leiden tot een uitzichtloze situatie.

Mensen die het niet meer redden, doen een beroep op de gemeenten of zouden dat moeten doen. De professionals kennen een deel van die mensen of zouden die moeten kennen. Feitelijk is onbekend hoeveel gezinnen, hoeveel mensen op Walcheren in armoede leven. Jaarlijks zijn er zo'n 1200 (aan)vragen om hulp. Naar schatting gaat het om 3000 mensen. (Bron: Tweede Zeeuwse Armoedemonitor 2009).

De economische recessie zet de welvaart verder onder druk

De gemeentebesturen van Middelburg, Veere en Vlissingen voelen zich verantwoordelijk voor de mensen aan de onderkant van de samenleving. Maar het is niet reëel om te veronderstellen dat de overheid ervoor kan zorgen dat iedereen op Walcheren een goed inkomen heeft en niemand in de schulden komt.

De visie en de ambitie van de gemeentebesturen is gericht op:

- Preventie om problematische schuldensituaties te voorkomen
- Ontwikkelen van eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid
- Laagdrempelige, integrale dienstverlening
- Integrale producten en diensten
- Effectieve inzet van (financiële) middelen
- Integrale samenwerking in het sociaal domein

De gemeentebesturen willen effectief beleid met een daadkrachtige aanpak van het vraagstuk. De taken moeten tussen de organisaties goed verdeeld worden en er moet optimaal samengewerkt worden.

Bestuur en management willen onderzoeken hoe preventie, dienstverlening, integraal productaanbod en effectieve inzet van middelen beter uitgevoerd kunnen worden.

Voorstellen

1. Vroegtijdigheid

Ontwikkelen van nadere beleidsregels en een werkwijze om gezinnen met (dreigende) schuldenproblematiek vroegtijdig te signaleren, te registreren en pro-actief schuldhulpverlening te bieden.

- a. Medewerkers van publieke en private organisaties in het sociaal domein (gemeenten, zorgverleners, woningcorporaties, energiebedrijven) op Walcheren 'weten' welke gezinnen in de gevarenzone komen. Het voorstel is een systematiek te ontwikkelen om eenvoudig, met respectering van privacy(regels), melding te kunnen doen van dreigende schuldenproblematiek.

- b. Ontwikkelen en uitvoeren van een preventief schuldhulpverleningsprogramma met componenten voor:
- financiële (schuld)hulpverlening
  - vaardigheden budgetbeheer
  - gedragsverandering
  - sociale problematiek

2. Categorisering

Beleid en uitvoering(sproces) moeten afgestemd kunnen worden op de (on)mogelijkheden van klant en schuld.

Het voorstel is daarvoor categorieën te benoemen en per categorie beleidsuitgangspunten te formuleren, een uitvoeringsproces in te richten en het beleidsinstrumentarium daarop aan te passen.

3. Integrale schuldhulpverlening

Als uit de praktijk blijkt dat schuldhulpverlening (op de langere termijn) niet effectief is zonder gedragsverandering, dan is het weinig zinvol om uitsluitend 'technische hulp' te bieden.

Aan het bestuur wordt de fundamentele keuze voorgelegd om niet langer te kiezen voor solitaire 'technische schuldhulpverlening', maar als beginsel te kiezen voor een integrale aanpak van schuldhulpverlening: verandering van gedrag, leren van vaardigheden, verminderen van uitgaven, tijdelijk beheer van budget, regelen van schulden en eventueel incidenteel verstrekken van bijstand.

4. Inrichting voor integrale schuldhulpverlening

De KBW is niet ingericht voor integrale schuldhulpverlening. De kerncompetentie van de KBW is 'van huis uit' gericht op financiële hulpverlening. Niet alle medewerkers zijn geëquipeerd voor met name de 'zachte' aspecten van schuldhulpverlening zoals gedragsverandering en aanleren van vaardigheden.

- a. Als gekozen wordt voor integrale schuldhulpverlening dan moeten organisatie en medewerkers daarvoor geëquipeerd worden. Binnen de KBW zijn beperkte mogelijkheden om (accenten op) taken te verschuiven.
- b. Door de vorming van een MensOntwikkelBedrijf ontstaan meer mogelijkheden om vorm en inhoud te geven aan (de zachte kant van) schuldhulpverlening.
- c. Een andere optie is taken te (her)verdelen in het sociaal domein op Walcheren. Daarbij valt te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor gedragsverandering door Maatschappelijk Werk.

5. Saneringskrediet

De Kredietbank verstrekt ongeveer 200 persoonlijke leningen per jaar.

Een saneringskrediet is in bepaalde situaties een adequaat instrument om in het kader van integrale schuldhulpverlening (een reeks van kleine) schulden van schuldeisers over te nemen en met betrokkene een terugbetalingsregeling te treffen.

Maar de vraag komt naar voren of het een logisch beleidsuitgangspunt is dat aan mensen op (of tot 130% van) het minimum geld geleend wordt door de gemeente.

Is het verstandig om mensen op het laagste inkomensniveau een lening te verstrekken? Is er een publieke taak als commerciële banken een te beperkte kredietwaardigheid constateren? Als er geen kredietwaardigheid is maar wel absolute noodzaak, zou dan ook bijzondere bijstand verstrekt kunnen worden?

Uitwerking integrale schuldhulpverlening

De uitvoering van de 'zachte' kant van schuldhulpverlening kan opgezet worden bij de KBW of straks in het Mensontwikkelbedrijf MOB. Maar dat behoort niet tot de kerncompetenties van die organisaties.

Het voorstel is om de uitvoering van de aspecten van integrale schuldhulpverlening te organiseren bij de publieke, private en maatschappelijke organisaties in het sociaal

domein op Walcheren. Dat kan goed functioneren als met de betreffende organisaties goede contractuele prestatieafspraken zijn gemaakt. Een georkestreerd traject van integrale schuldhulpverlening kan niet op basis van 'vrijheid, blijheid'. Het voorstel is met ieder van de (publieke, private en gesubsidieerde) Walcherse organisaties heldere prestatieafspraken te maken over aantallen, inzet, wacht- en doorlooptijden, resultaat en terugkoppeling.

- Na de bestuurlijke richting voor het concept integrale schuldhulpverlening vindt nadere definiëring plaats van de noodzakelijke deelaspecten.
- Samen met potentiële ketenpartners wordt onderzocht welke ketenpartners voor welke deelaspecten in aanmerking komen. Keuzecriteria kunnen zijn: kwaliteit, haalbaarheid, samenwerkingsbereidheid, verantwoording en kosten.
- De partners moeten bereid zijn over en weer prestatieafspraken te maken en die afspraken op te nemen in een contract of subsidieovereenkomst.
- De gemeentebesturen moeten akkoord gaan met en medewerking verlenen aan het realiseren van prestatieafspraken in de overeenkomsten met ambtelijke, gesubsidieerde en private organisaties.